

Metamorfosi

Introducció

Aquest número de *El Martinete* que teniu entre les mans es converteix en el primer referent públic de tot un període de transformació. Pretenem enllestir una etapa, que podríem anomenar de joventut. Ens trobem actualment immersos en un procés de reflexió ideològica i de recerca dels instruments i de les tasques necessàries per aconseguir amb major precisió i encert el que ens varem proposar quan varem començar el nostre camí com a organització comunista revolucionària, allà pels volts del 1995. En aquests anys hem complert la tasca bàsica de la consolidació organitzativa que, essent fonamental en una organització novell és, de totes, insuficient per a dur a terme les noves tasques que requereix el progrés del nou cicle revolucionari que s'està encetant. És per això que hem de reflexionar sobre tota una sèrie de noves qüestions i interrogants, que han anat sorgint durant tots aquests anys de camí i que són fruit de l'experiència i formació adquirides, per a realitzar una metamorfosi que, igual que en certes espècies animals, ens permeti adaptar-nos immillorablement a l'entorn polític i social en el que es troba la humanitat i poder culminar amb èxit el nostre objectiu de transformació revolucionària.

El que ens ha portat a aquesta situació d'interiorització reflexiva ha estat la percepció que les tasques de formació, estudi i recerca estaven divorciades per complet de la nostra pràctica diària. En concret, ha estat el procés d'elaboració i posterior treball emprès amb la nostra revista el que ens ha fet veure, a l'hora de repassar les activitats efectuades, que els resultats obtinguts de la labor concreta realitzada entre les masses –enteses aquestes en la seva concepció quantitativa i més bigarrada, sense cap discriminació en funció de les tasques que ens proposàvem ni de les necessitats que hi eren associades– no es corresponien amb les respostes que cercàvem resoldre amb l'estudi, la formació i la recerca. Varem emprendre l'estudi del marxisme-leninisme en les seves fonts, utilitzant-lo, sobre la base de la seva gradual assumpció, per a les investigacions i anàlisi que realitzàvem internament sobre l'experiència revolucionària del segle XX. Però l'après i assimilat no es traduïa en els articles de *El Martinete*, ni es corresponia majorment amb les necessitats de les persones, que pel seu nivell de consciència, havien de ser objecte del nostre interès i treball. En realitat, *El Martinete*, no ha sobrepassat mai el llinar antiimperialista pur –com ben assenyalen els camarades de *Boltxevike* en la seva ressenya sobre la nostra revista feta en el número dos del seu butlletí.

Ens hem fet ressò sempre de qualsevol grup, moviment o lluita que, per activa o per passiva, es declarés antiimperialista, sense dedicar-nos a anàlisis crítiques i profundes a la llum dels ensenyaments que anàvem aprehenent de l'estudi del marxisme-leninisme. En aquest sentit, ens varem convertir en mers informadors, amb una voluntat objectiva de no intromissió en els variats aspectes i característiques de les lluites i organitzacions descrites. Les referències al marxisme-leninisme, a la Revolució Proletària Mundial, a la necessitat de superació de la derrota del cicle revolucionari iniciat a l'octubre –i que va acabar amb l'enfonsament de l'anomenat camp socialista–, a la necessitat de reconstituir partits comunistes estatals i a l'objectiu de reconstrucció de la Internacional Comunista, a la necessitat de desenvolupar una estratègia antiimperialista revolucionària mundial ajudant des de la nostra organització a la seva consecució, foren objecte d'atenció formal quan no

brillaren completament per la seva absència en els continguts. Quant al treball concret amb la nostra premsa i documents, aquest es dirigí a qualsevol que tingués curiositat sobre els temes que contenien els exemplars de *El Martinete* per la qual cosa, en actuar com a mers divulgadors d'informació, sempre des del camp dels oprimits, difícilment podíem incentivar i menys entusiasmar potencials combatents antiimperialistes, ni de bon tros atraure'ls al terreny de la necessitat formativa i de recerca que és la nostra tasca principal. Parlant en termes comercials, el mercat de l'antiimperialisme està ben assortit i al no oferir res essencialment diferent de la resta de grups i revistes era lògic que el treball de camp que posàvem en pràctica no donés els fruits desitjats.

En la mesura en què ens anàvem fent conscients d'aquesta deficiència, començarem a reflexionar-hi i per això en els dos últims números de la revista pot percebre's un canvi en la manera d'abordar els objectes de la recerca de l'actualitat. En aquest sentit també s'inscriu la publicació del fullet "*Trotsky i el leninisme*" com a contribució a l'esclariment de les llacunes ideològiques i històriques que ens ha llegat el primer cicle revolucionari.

És per tot això que hem triat el terme *metamorfosi*, puix hi és condensada la intensitat i necessitat de la transformació que hem d'abordar les organitzacions revolucionàries avui dia. La metamorfosi que sofreixen al llarg del seu desenvolupament vital certes espècies d'animals els fa travessar diferents etapes de canvis morfològics i estructurals. A cop d'ull podríem caure en la reducció del concepte i intentar aplicar-lo a l'organització revolucionària en forma de modificacions organitzatives. El model organitzatiu ha de dependre sempre dels objectius ideològics i pràctics. Per metamorfosi animal es coneix a la sèrie de transformacions externes i internes de l'individu que són condició imprescindible per a passar de l'estat embrionari a l'adult i poder complir amb el sentit objectiu de la vida, que és reproduir l'espècie. Posant com a exemple un lepidòpter, des de la posta de l'ou, la seva eclosió en forma d'eruga, la meta de la qual és alimentar-se sense aturar, per a passar tot seguit a encapsular-se en un capoll (fase de pupa), del qual emergirà en el seu estat ja d'adult o imago, aconseguint l'aptitud de fertilitat adequada, l'individu en qüestió és sempre el mateix, manté la seva dotació genètica intacta, però sofreix uns canvis qualitius sense els quals no pot complir amb el seu objectiu vital. Qualsevol interrupció en les seves transformacions, qualsevol variació en el seu desenvolupament l'incapacita per anar endavant i provoca la seva extinció. És un procés que ve determinat pel tipus de desenvolupament de l'espècie i en el qual l'ambient extern que influeix sobre l'individu modula la duració i intensitat de les diferents fases segons hi hagi, per exemple, escassetat o no d'aliment.

L'organització del proletariat, doncs, a semblança d'aquestes espècies animals, ha d'adequar-se a la realitat concreta de cada moment, mantenint sempre l'objectiu intacte, que no és altre que el comunisme. Podem així traçar un paral·lelisme entre la metamorfosi animal i la necessària metamorfosi que ineludiblement ha d'emprendre l'organització del proletariat si vol aconseguir la maduresa completa que li permeti, no només assolir el poder sinó mantenir-s'hi conjurant els intents que segur hi haurà per a restaurar el capitalisme.

Des dels seus inicis, el tipus d'organització amb que s'ha dotat el proletariat en cada moment s'ha correspost amb l'evolució i desenvolupament de la seva consciència i s'ha ajustat a un tipus determinat de relació entre ella i la classe. La fase més elevada en aquesta relació es materialitza en la forma de Partit Comunista, la qual cosa es correspondria amb la seva fase de maduresa, única capaç d'assolir el comunisme. Sembla encertat reconèixer, a la vista

de les primeres anàlisis, observades per mitjà de l'exegesi marxista-leninista, i basades en l'apreciació de la realitat immediata i de la recerca sobre el primer cicle revolucionari, que el procés de construcció del Partit Comunista s'ha vist truncat en el seu desenvolupament no només perquè el capitalisme –entorn, ambient hostil– ha fet tot el seu poder per a truncar-lo, sinó perquè les condicions internes de construcció del Partit Comunista, que són les decisives i determinants, no s'han pogut desenvolupar adequadament per a fer front als requeriments imprescindibles per a refermar la seva constitució, demostrant que les inevitables contradiccions internes no han estat resoltes degudament. Podem dir, sense risc d'equivocar-nos, que la unió entre la ideologia proletària i la classe no va poder consumir-se a temps més que d'una manera formal, deixant el desenvolupament del partit de nou tipus leninista suspès en la fase final de la seva constitució, amb la qual cosa, al no assolir l'estat de maduresa suficient, la tasca que suposa l'entaulament de la lluita pel poder com a salt qualitatiu en el desenvolupament de la revolució es va superar amb carències i defectes essencials que impossibilitaren enfrontar els nous reptes derivats del poder i de la construcció del nou Estat de transició al comunisme. Aquesta incompleta transformació en l'origen de la nova etapa que suposava encaminar la revolució directament cap al comunisme, enfront de l'anterior de lluita per arrabassar el poder al capitalisme, va deixar una empremta que va llastar al Partit Comunista i va emmascarar la necessària percepció de la incompleta relació entre l'avantguarda revolucionària comunista i les masses proletàries que s'hi guien, no completant-se la fusió entre la ideologia revolucionària i el moviment pràctic revolucionari que s'hi correspon i deixant l'organisme, el Partit Comunista, a mig formar, incomplet, precisament en la fase que requereix la seva completa maduresa per a continuar desenvolupant-se amb èxit fins a la seva extinció –o mort– en el comunisme.

La condició d'avantguarda s'ha de conservar permanentment mentre el seu objectiu, que és desenvolupar i transmetre la ideologia proletària, el marxisme-leninisme, a la resta de la classe, no estigui acomplert. És avantguarda revolucionària, proletària, en la mesura en què compleix aquest objectiu, amb la qual cosa estarà complint el seu paper dirigent. Però en canvi, si s'esclerotitza en la posició de direcció, realitzant una activitat de comandament formal, de control administratiu, exercint al cap i a la fi la direcció burgesa de dominació, sigui perquè renega del seu objectiu sigui perquè no aconsegueix accomplir-lo, estarà negant la seva pròpia posició d'avantguarda, i amb això, la seva pròpia existència, convertint-se en la seva antítesi, com a avantguarda reformista, revisionista, contrarevolucionària, el fi de la qual és la perpetuació de l'ordre classista i els llaços formals, orgànics però no ideològics (puix aquests s'encarrega de mantindre'ls la ideologia dominant sent-ne l'avantguarda un mer transmissor) amb les masses proletàries, impeding que aquestes, separades de la ideologia que les pot guiar en la seva emancipació, albirin no només la manca de la ideologia sinó també la conquesta per part de la ideologia dominant de l'avantguarda revolucionària, iniciant-se la reintroducció i reinstauració del capitalisme en totes les seves manifestacions, fins i tot usant com a mitjà la fraseologia revolucionària.

Ens varem trobar doncs amb la necessitat de construir avantguarda revolucionària. Sense ella la reconstitució del Partit Comunista no és possible. La tasca de reconstitució quedarà culminada quan la transmissió ideològica entre l'avantguarda i les masses que han anat adquirint la consciència de classe revolucionària s'assenti en forma de gradient concatenat des del major al menor compromís i assumpció de la ideologia, recorrent els diferents nivells de major organització i consciència de la classe, produint-se en aquest moment la fusió del marxisme-leninisme amb les masses proletàries i podent donar per

conclusa en l'essencial la fase de la reconstitució partidària i així, iniciar l'assalt al poder, mentre es continuen estenent, reforçant i refermant els llaços al si del proletariat, conquerint pas a pas la resta de les masses que es mantenen en posicions de classe desideologitzades o fins i tot obertament hostils a la revolució, disminuint-ne gradualment el gradient de consciència i de compromís actiu dels seus components cap a l'extrem de major implicació ideològica i pràctica, continuant-ne el procés durant la consolidació del poder amb la instauració la Dictadura del Proletariat fins a dur a la humanitat a l'assoliment del comunisme, que serà quan la fusió entre la concepció del món comunista i les masses sigui completada.

En definitiva, el que no s'ha aconseguit mai íntegrament és el vincle entre la ideologia proletària i la classe, i això n'ha afectat l'organisme, matant-lo, però no a la ideologia que segueix existint ni a la classe que existeix com a massa desideologitzada i com a tal desorganitzada.

La ideologia marxista-leninista forma ja part del patrimoni cultural de gran part dels destacaments de la classe siguin aquests d'extracció obrera o no. En ells hi viu i es desenvolupa en forma de pensament que es materialitza en llibres i fullets i en actes concrets de lluita entre les dues línies entre ells mateixos i contra la societat capitalista objecte de destrucció. Des que el marxisme es va imposar com l'única concepció del món capaç d'enfrontar qualsevol aspecte de la ideologia dominant, des del més elemental i quotidià al més elaborat i abstracte, gràcies a la fusió del coneixement científic de la humanitat amb la seva interpretació i projecció en nom de la transformació material sobre la base de la lluita de classes proletària, s'ha convertit en l'antítesi de la ideologia burgesa dominant i, com a tal és l'única que pot portar la contradicció amb el seu oponent fins a les últimes conseqüències, superant-lo amb l'establiment definitiu del comunisme.

En l'actual situació, les organitzacions que han aconseguit sobreviure a la derrota temporal del moviment comunista internacional i les que neixen de les seves cendres amb la matèria primera de que es disposa, deuen, inevitablement, reconèixer el nou terreny sobre el qual van a desenvolupar la seva acció i adaptar-se amb èxit a les noves condicions pràctiques per a dur a terme la consecució del propòsit assumit. Això força una reeducació ideològica fèrria i la realització del balanç del període revolucionari que ha finalitzat per a saber desgranar encertadament els requeriments imprescindibles dels merament conjunturals i així no acabar negant la pròpia essència de l'organització i renunciar a l'objectiu, amb la qual cosa estaríem negant la nostra condició revolucionària. En aquest sentit, la nostra organització requereix un salt qualitatiu que, després de donar els seus fruits, ens situï en les condicions òptimes per aconseguir els requisits que la revolució demanda.

Fa, doncs, ja més d'un any que entrarem en aquest període de reflexió col·lectiva, empesos per la generalització al si de l'organització de la necessitat del desenvolupament teòric del marxisme-leninisme i d'una major definició i concreció de la tàctica i de l'estratègia que enquadri la nostra acció en pro de la Revolució Proletària Mundial (RPM), especialment en la nostra àrea d'actuació que són els territoris sota control directe de l'Estat espanyol.

Moguts per la percepció de certes carències, tant en el polític i ideològic així com, i relacionant-s'hi, en l'organitzatiu, la qual cosa ens duia cap a una inèrcia que paralitzava la nostra activitat política, hem decidit fer aquest esforç d'aclariment i donar així un salt qualitatiu en el desenvolupament del nostre col·lectiu que augmenti la nostra eficàcia a l'hora d'emprendre el necessari camí cap a la RPM. Anem a debatre, doncs, sobre diversos aspectes

i sobre la correcta interdependència entre ells.

Formació ideològica de quadres comunistes

El nostre objectiu és el comunisme, el comunisme per a tota la humanitat. Si amb aquesta formulació general de l'objectiu podem coincidir amb molts altres col·lectius i persones, és en la manera d'assolir l'objectiu on sempre es troben les diferències. La recerca del camí encertat és una de les tasques primordials, però aquesta pot ser infructuosa o inútil si no ens dotem dels coneixements i del mètode adequat d'anàlisi que ens permeti comprendre, explicar i posar en pràctica la via revolucionària que ens doni el triomf definitiu sobre la concepció burgesa del món. En un primer moment, acceptar el marxisme-leninisme, més o menys formalment, no garanteix la possessió d'aquestes eines i menys quan el marxisme, doctrina viva de caràcter científic, exigeix que se l'estudiï per a poder desenvolupar-lo al servei de la comprensió de l'evolució dels processos històrics, dels seus canvis i transformacions revolucionàries.

Actualment, després del final del primer cicle revolucionari, el balanç de tot el període se'ns mostra encara insuficient, parcial i fragmentari, essent imprescindible la seva formalització si no volem aportar un bagatge incomplet a l'inici del segon cicle, la qual cosa ens podria conduir, amb tota seguretat, no només a repetir errors, sinó a no copsar les noves realitats que ens depara l'evolució contínua de la societat, incapacitant-nos per a resoldre-les en el sentit revolucionari i acostant-nos de nou al fracàs. Les generacions de revolucionaris que actualment pretenem iniciar un nou període revolucionari tindriem, en aquest cas, una gran responsabilitat històrica si per evitar-nos l'esforç imprescindible de la formació, recerca i estudi, neguéssim així l'impuls definitiu de la teoria revolucionària i la seva plasmació pràctica, mantenint-nos en l'obscurantisme i confusió ideològica actual, característic des de la derrota del revisionisme que ha posat el punt i final al cicle revolucionari que es va obrir amb Octubre.

Això implica sistematitzar i estendre l'estudi col·lectiu i la formació a tota l'organització i irradiar cap al nostre exterior la importància i necessitat revolucionàries actuals d'esmerçar-hi temps i esforços. Requereix doncs, la formació de quadres revolucionaris. Una formació integral, completa, que els faculti per sortir-se'n adientment entre el sector de les masses que la resolució de les tasques actuals posa en el nostre camí, masses que formen part de l'avantguarda ideològica, amb les que cal debatre i entre les que cal propagar la lluita de línies per a contribuir entre tots a l'elevació qualitativa necessària de la ideologia proletària, el marxisme-leninisme, i així pugui aquesta conquerir de nou l'autoritat necessària que li permeti exercir el paper dirigent sobre les masses i contra la resta de suposades alternatives al sistema.

Per a això és imprescindible continuar amb l'estudi del marxisme-leninisme des de les fonts directes que ens lleguen els clàssics i en les experiències dels rics processos revolucionaris del segle passat, sense apriorismes, tenint com a únic objectiu la recerca de la veritat que serveixi per a avançar en el camí de la transformació social. Tanmateix, hem de reflexionar sobre el tipus de formació que requereix un quadre comunista, una formació completa i integral, metodològica i científica, i no només ideològica i política, perquè aquestes últimes sempre seran incompletes sense l'aportació de les diferents disciplines del

coneixement que ens proporcionen una visió molt més global i conjuntada de la realitat material que ens envolta. Tots aquests coneixements possibilitaran l'obtenció d'una visió universal i més acabada del desenvolupament i tendències de l'evolució de la societat.

Sistematitzar l'estudi i la investigació, com també configurar una formació col·lectiva el més completa i integral possible, ha de fer-se per a realitzar un treball d'elaboració teòrica i de síntesi de tot el coneixement que anem adquirint en aquest procés. No es tracta d'estudiar i recercar per a saber-ne més, sinó per a resoldre els interrogants amb què la dinàmica revolucionària ha anat sembrant el camí de la història cap al comunisme.

Treball pràctic, construir avantguarda

Aquesta fase proposada d'estudi, recerca i elaboració, requereix d'un cert replegament en el sentit de fitar amb més precisió les tasques que són d'obligat compliment en cada moment diferenciant-les de les que encara no cal resoldre per no tenir resoltes precisament les primeres. No es tracta d'estudiar i recercar qualsevol tema interessant, sinó de fer-ho sobre els temes i aspectes que necessitem resoldre per a avançar en el camí pràctic de la revolució. En aquest sentit hem d'apropar les tasques esmentades, la seva imperiosa necessitat d'acompliment, als destacaments o persones que poden aportar la seva capacitat d'estudi i voluntat de resoldre-les. Des d'aquest punt de vista, l'avantguarda ideològica és la que cerca respostes i es planteja els interrogants que serveixen al projecte. És en el debat col·lectiu establert dins l'avantguarda per a superar el revisionisme ideològic que encara arrossega i en la lluita entre les dues línies entaulada al seu si com resoldrem les tasques pràctiques necessàries per a elevar la nostra ideologia a la condició de comandament de les consciències d'avantguarda. Hem d'apropar les tasques que requereix el període revolucionari present a les masses que en l'actualitat estan en condicions d'acceptar-les perquè capten que són aquestes tasques i no pas altres les que hem d'escometre. Aquestes masses són les que encarnen la condició d'avantguarda ideològica proletària. Essent aquesta la labor de masses principal, d'obligat compliment perquè s'emmarca dins dels passos necessaris que cal realitzar per a assolir el domini de la nostra ideologia, hem d'adequar-hi el nostre treball així com la utilitat de *El Martinete* i la seva difusió per a servir a aquest propòsit.

La Revolució Proletària Mundial

Ens trobem actualment en una etapa intermèdia, entre el cicle revolucionari que s'havia iniciat amb la Revolució d'Octubre de 1917, però definitivament conclòs amb la desaparició del bloc socialista –a causa de la usurpació del poder per part del revisionisme a l'URSS i la seva àrea d'influència des dels anys 50 i a la restauració del poder de la burgesia a la Xina des de finals dels 70– i el nou cicle revolucionari que s'està gestant en l'actualitat. Aquesta situació col·loca en un primer pla el plantejament internacional de la revolució. L'estancament i el posterior retrocés del moviment comunista internacional, produït per la derrota amb què es va saldar el primer cicle, requereix la realització de l'anàlisi que doni l'explicació i conduïxi a la superació de les causes que l'han propiciat. És obligat donar resposta als interrogants que hi han plantejats. S'anteposa la resolució satisfactòria d'aquests interrogants a la recerca de solucions acotades en el pla polític i geogràfic, o sigui, estatal. Això no significa que on l'acceleració dels xocs entre classes i l'agudització de les contradiccions

modifiquin les condicions no s'hagi d'optar per resoldre-les en favor de la revolució. La història de la lluita del proletariat ha demostrat que és possible derrotar en un sol país a l'imperialisme i mantenir-se en el poder, però només s'assegurarà el triomf del comunisme a escala mundial. Això significa que sense tenir una perspectiva estratègica de revolució mundial no reconeixem la relació entre les baules de la cadena imperialista i no podrem obrir la via de canvi global ni reconèixer la baula més dèbil, ni fusionar les diferents lluites en l'únic objectiu del comunisme.

El Partit

La qüestió cardinal és la reconstitució partidària. L'etapa estratègica en la qual es troba el moviment comunista és l'etapa de la reconstitució del Partit Comunista. El Partit del proletariat és l'organització del moviment de la classe cap al comunisme que ha de servir per a complir encertada i puntualment les tasques que el procés revolucionari demanda. Cal assumir al Partit com la fusió de la ideologia proletària amb les masses. Sense aquest Partit no pot existir transformació, la transformació necessària per a derrotar definitivament a la societat classista. Quin tipus d'organització ha de ser la que dirigeixi i organitzi a les masses proletàries i treballadores per a assaltar de bell nou el poder i conjurar reeixidament els continus intents de la contrarevolució interna? Una altra vegada es posa de manifest la imperiosa necessitat d'explicar el procés d'usurpació revisionista del partit durant el primer cicle, la qual cosa requereix de la recerca i de l'estudi a la llum del marxisme.

Aquest procés sofert de destrucció dels partits comunistes ens commina a acceptar l'obligatorietat de bregar per la seva reconstitució. Per a reconstituir el Partit Comunista cal superar les carències dels seus antecessors, però és que això implica que hem de donar, des del mateix moment de l'inici de la seva reconstitució, és a dir des del mateix moment en què unim la necessitat de reconstituir-lo amb les tasques per a realitzar-ho, un salt qualitatiu que fongui en cadascú de nosaltres l'assumpció col·lectiva més completa del patrimoni teòric i ideològic de la humanitat i la perspectiva que aquest coneixement obre en el camí de la transformació social cap al comunisme. Cal realitzar aquest esforç, des del principi, assentant les bases que limiten al màxim la possibilitat de la reintroducció del càncer revisionista, i aquestes bases són de caràcter teòric, cultural, ideològic, metodològic i no tan sols ni principalment de tipus orgànic o fins i tot coercitiu. L'avantguarda ideològica és la primera que ha d'adonar-se que sense l'organització del proletariat en Partit Comunista totes les tasques descrites en els apartats anteriors no podran assolir la seva plena realització.

En l'etapa actual és fonamental desemascarar als falsos partits que generen malaguanyades expectatives i per a això cal forçar la lluita entre les dues línies amb la resta de destacaments que, com nosaltres, formen part de l'avantguarda ideològica. La confusió regnant, la falta de perspectives que superen la mera acció de resistència, només poden resoldre's per mitjà de l'estudi, la recerca, l'elaboració teòrica i el debat col·lectiu entre els distints destacaments i quadres interessats a obrir de nou un període revolucionari que ens situï en millors condicions per a avançar en el viarany del comunisme.

Mentre se'ns obri aquesta perspectiva i fruit del debat que estem desenvolupant, el MAI ha de tornar-se a posicionar en tots els nivells per a contribuir al màxim a aquesta causa, optimitant els nostres recursos i augmentant les nostres potencialitats, fent una crida a la

contribució imprescindible que la resta de l'avantguarda ideològica ha d'aduir al mateix procés. El balanç i esclariment del passat del moviment comunista internacional i l'obertura d'una renovada i vigorosa perspectiva revolucionària mundial, junt amb tots els requisits que hi son imprescindibles, estan sobre la taula de treball. De tots nosaltres depèn comprendre la dinàmica del procés i plasmar-la en la pràctica col·lectiva quotidiana. En això estem.

MAI

20 agost 2002